

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/90/2019
Identifikačné číslo spisu: 2211218497
Dátum vydania rozhodnutia: 10.10.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Daniela Sučanská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:2211218497.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu T. Q., bývajúceho v E., M. Č.. XXX/X, zastúpeného JUDr. Helenou Buzgóovou, advokátkou so sídlom v Dunajskej Strede, Alžbetínske námestie č. 2, proti žalovanej N. E., bývajúcej v E., M. Č.. XXX/X, zastúpenej JUDr. Tiborom Horváthom, advokátom so sídlom v Bratislave, Havelkova č. 2, o určenie neplatnosti právneho úkonu, vedenom na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 6 C 268/2011, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 25. septembra 2018 sp. zn. 26 Co 215/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Dunajská Streda (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 1. júna 2017 č. k. 6 C 268/2011-140 určil, že kúpna zmluva uzavretá medzi žalobcom ako predávajúcim a žalovanou ako kupujúcou, predmetom ktorej boli nehnuteľnosti nachádzajúce sa v katastrálnom území V. E., zapísané na lite vlastníctva č. XXXX ako parcela č. XXXX/XX - záhrada o výmere XXX m², parcela č. XXXX/XXX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere XX m², ktorej vklad bol povolený Správou katastra v Dunajskej Strede 5. februára 2009 pod číslom Z. XX/XXXX (ďalej len „nehnutelnosti“), je neplatná. Žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. V odôvodnení uviedol, že vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že žalobca v čase uzavierania a podpisovania kúpnej zmluvy trpel praktickou slepotou oboch očí bez možnosti liečebného ovplyvnenia jeho stavu, a 12. januára 2009, kedy bola kúpna zmluva uzavretá nemohol žiadnou optickou korekciou čítať. Žalobca teda nebol schopný sa s obsahom kúpnej zmluvy oboznámiť jej prečítaním, a to ani s pomocou prístrojov alebo špeciálnych pomôcok alebo prostredníctvom inej osoby, ktorú by si na takýto účel zvolil a zmluva nebola uzavretá vo forme úradnej zápisnice. Ďalej bolo v konaní preukázané, že zmluvné strany svojimi podpismi síce potvrdili vyplatenie kúpnej ceny v celosti a hotovosti predávajúcemu, kúpna cena však žalobcovi nebola pri podpísaní kúpnej ceny a ani neskôr vyplatená. Na základe uvedeného súd prvej inštancie vyhodnotil kúpnu zmluvu ako neplatný právny úkon z dôvodu, že táto nebola urobená vo forme, ktorú pre takýto právny úkon vyžadoval zákon v ustanoveniach § 39, § 40 ods. 1 a 6

Občianskeho zákonníka, a preto žalobe vyhovel.

2. Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 25. septembra 2018 sp. zn. 26 Co 215/2017 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny [§ 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)]; žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s dôvodmi napadnutého rozhodnutia. Konštatoval, že súd prvej inštancie správne vyhodnotil zistený skutkový stav, poukázal na relevantné ustanovenia právnych predpisov. Podľa právneho názoru odvolacieho súdu prijal súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní správne skutkové a právne závery.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP a uviedla, že rozsudok odvolacieho súdu je založený na nesprávnom právnom posúdení veci. Podľa žalovanej žalobcom uplatňované dôvody neplatnosti kúpnej zmluvy neboli v konaní vykonaným dokazovaním preukázané, vôľa žalobcu odpredať časť svojich nehnuteľností bola slobodná a vážna, bez omylu. Súčasne poukázala na to, že súčasný zdravotný stav žalobcu, pokiaľ ide o jeho ochorenie očí, nemôže zodpovedať tomu stavu, ktorý mal žalobca ku dňu podpísania kúpnej zmluvy, nakoľko od posledného vyšetrenia jeho zraku do dňa podpísania kúpnej zmluvy uplynulo viac ako osem rokov a v tomto smere nebolo súdmi vykonané znalecké dokazovanie. Žalovaná na základe uvedeného navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu žalovanej navrhol dovolanie odmietnuť z dôvodu, že nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi; inak považoval rozhodnutie odvolacieho súdu za vecne správne.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

7.1. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

7. 2. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť, z čoho konkrétne vyvodzuje prípustnosť dovolania a tiež označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod. V dôsledku viazanosti odvolacieho súdu dovolacím dôvodom neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

8. V danom prípade žalovaná vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ a písm. c/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (písm. a/) a je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (písm. c/).

8.1. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ ako i písm. c/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou

riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/, ako aj písm. c/ CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

8.2. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktoré zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej dovolací súd už určitú právnu otázku vyriešil, rozhodovanie jeho senátov sa ustálilo na zvolenom riešení tejto otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 6/2017 (podobne tiež napríklad v rozhodnutiach sp. zn. 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 235/2016, 4 Cdo 95/2017, 6 Cdo 123/2017 a 7 Cdo 140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

8.3. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP je relevantná právna otázka, pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi vyskytla nejednotnosť navonok prejavená v prijatí odlišných právnych názorov; inými slovami ide o otázku, ktorú už dovolací súd riešil, v jej riešení dovolacími senátmi sa ale prezentuje nejednotnosť brániaca vytvoreniu ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, je jeho (procesnou) povinnosťou: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ označením konkrétnych (odlišných, napríklad aj navzájom si protirečiacich) rozhodnutí dovolacieho súdu doložiť, že predmetná právna otázka je dovolacím súdom skutočne rozhodovaná rozdielne. V rozhodnutí sp. zn. 8 Cdo 78/2017 najvyšší súd doslovne uviedol, že v takom prípade je dovolateľ „povinný dovolací dôvod vymedziť označením rozhodnutí dovolacieho súdu, v ktorých dovolací súd o danej právnej otázke rozhodoval rozdielne (zaujal iné právne závery)“. Obdobný záver vyjadril najvyšší súd aj v ďalších rozhodnutiach (napr. 3 Cdo 87/2017, 4 Cdo 14/2017, 6 Cdo 185/2016, 8 Cdo 141/2017).

8.4. Sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP. Ak dovolateľ v dovolaní, prípustnosť, ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, nevymedzí právnu otázku a neoznačí ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené. V takom prípade nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach (o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli). Ak by postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky a bez konkretizovania podstaty odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa (advokáta, ktorý spísal dovolanie a zastupuje dovolateľa), z vlastnej iniciatívy vyhľadávať všetky rozhodnutia dovolacieho súdu, týkajúce sa danej problematiky a následne posudzovať, či sa odvolací súd odklonil od názorov v nich vyjadrených; v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum, priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP (pozri Števíček M., Fícová S., Baricová J., Mesiarkínová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1382 a tiež 3 Cdo 28/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017, 8 Cdo 50/2017, 8 Cdo 78/2017).

8.5. Obdobne pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, je povinný

súčasne doložiť existenciu rozdielneho rozhodovania najvyššieho súdu o určitej otázke označením konkrétnych, z hľadiska prijatých právnych záverov rozdielnych, rozhodnutí najvyššieho súdu.

9. V danom prípade žalovaná, zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, uviedla všeobecnú charakteristiku nesprávností, ku ktorým podľa jej názoru došlo v konaní pred prvoinštančným a odvolacím súdom, avšak nekonkretizovala právnu otázku ani neoznačila konkrétne rozhodnutia dovolacieho súdu vyjadrujúce právne názory, v ktorých by sa dovolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu alebo rozhodoval rozdielne; žalovanou v dovolaní uvedené rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach z 28 mája 2014 sp. zn. 1 Co 57/2014 nepredstavuje ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu ani rozdielnosť rozhodovania dovolacieho súdu.

10. Vzhľadom na skutočnosť, že žalovaná nevymedzila uplatnené dovolacie dôvody spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP, dovolací súd dovolanie podľa § 447 písm. f/ CSP odmietol.

11. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

12. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 vo výroku vo veci samej a pomerom hlasov 2 : 1 vo výroku o trovách dovolacieho konania.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.